

College van Burgemeester en Wethouders
van Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Ons kenmerk	DOC-00170269	Maastricht	5 augustus 2021
Zaaknummer	2018-204386	Verzonden	5 augustus 2021
Bijlage(n)	-		

Geacht college,

Gedeputeerde Staten hebben op 12 juli 2018 uw verzoek ontvangen, aangevuld op 20 januari 2020, om voorschrift 41 en 45 in de ontheffing van 3 maart 2014, kenmerk FF/75C/2013/0187, gewijzigd bij besluit van 19 april 2018 (verzonden 23 april 2018), zaaknummer 2017-203173 op grond van hoofdstuk 3 Wet natuurbescherming (Wnb), deels te wijzigen.

Het verzoek en de aanvullende gegevens zijn geregistreerd onder zaaknummer 2018-204386.

Beoordeling verzoek

Op 3 maart 2014 heeft de gemeente Maastricht een ontheffing ontvangen van de Staatssecretaris van Economische zaken in het kader van de Flora- en faunawet voor het project Ontwikkelingsgebied Belvédère in Maastricht. Deze ontheffing is bij besluit van 19 april 2018 door ons gewijzigd.

De realisatie van het project Ontwikkelingsgebied Belvédère en de daarbij behorende ecologische voorzieningen zijn inmiddels ver gevorderd. Ook is ervaring opgedaan met het realiseren van nieuw leefgebied voor de muurhagedis.

Sinds de ontheffingverlening in 2014 heeft zich een aantal ontwikkelingen en gewijzigde inzichten voorgedaan. Bedachte maatregelen blijken soms niet goed uitvoerbaar te zijn, te conflicteren met de belangen van andere beschermde soorten of behoeven aanpassing vanwege onevenredige beheerinspanningen in de toekomst.

Daarom wordt verzocht om de stenige biotoop (figuur 1a en 1b) over vrijwel de gehele lengte van het Steilrandpark (voorschrift 41) en drie faunapassages (voorschrift 45) voor de muurhagedis te laten vervallen.

Figuur 1a Ontwikkelingsgebied Belvédère

Figuur 1b stenige biotoop Steilrandpark (gele stippellijn = te vervallen deel)

Overwegingen

In het Steilrandpark waar de stenige biotoop (ecologische verbindingszone) voor de muurhagedis moet worden aangelegd blijken hoge dichtheden van de hazelworm voor te komen. Om een goede bezonning voor de muurhagedis te creëren op de stenige biotoop moet een deel van het aanwezige bos worden gekapt op en aan de voet van de heuvelrug in naar nu blijkt leefgebied van de hazelworm.

Het aanleggen van nieuw leefgebied voor de muurhagedis gaat hier ten koste van bestaand leefgebied van een andere beschermd soort, de hazelworm.

Naast een schaduwrijk milieu (door de aanwezige bomen) is in het gebied sprake van een vochtige biotoop (o.a. de aanwezigheid van kwelwater) wat niet optimaal is voor de muurhagedis.

In het oostelijk deel van het Steilrandpark is in het kader van het project Belvédère een fietspad aangelegd met een bomenlaan. Deze laan fungeert als vliegroute voor vleermuizen, maar de betreffende bomen zorgen ook voor het beschaduen van het beoogde gebied.

Dit zijn geen gunstige omstandigheden voor een duurzame vestiging van de muurhagedis in dit gebied.

Verder blijkt het te kappen bos ook een belangrijk winterhabitat voor salamanders, kikkers en padden, waaronder de eveneens op grond van artikel 3.5 Wnb beschermde rugstreeppad. Het bos is ook onderdeel van het leefgebied van vleermuizen en de das.

Het te kappen bos is het laatste bos van enige omvang in deze omgeving.

Aan de zijde van de Belvédèrelaan, waar de stenige biotoop voor de muurhagedis was voorzien, blijkt ook de Japanse duizendknoop volop aanwezig. De Japanse duizendknoop wordt vooral aangetroffen op vochtige tot redelijk natte bodems. Het is een exoot die tot op heden moeilijk te bestrijden blijkt en die redelijkerwijs niet te beheren is.

De twee grootste populaties van de muurhagedis zijn aanwezig in het gebied Hoge Fronten en het gebied Lage Fronten. Deze twee leefgebieden zijn door het realiseren van een ecologische verbindingzone inmiddels met elkaar verbonden. Ook is nieuw leefgebied (o.a. Ravelijn A) aangelegd en bestaand leefgebied (o.a. Belvédèreberg) heringericht en is het zgn. Spoorpad (verbindingzone) gerealiseerd over een lengte van 800 meter vanuit de Lage Fronten richting spoor.

De stenige biotoop langs het Steilrandpark was oorspronkelijk bedoeld als verbindingzone met het leefgebied Belvédèreberg. Echter door de maatregelen die tot nu toe zijn uitgevoerd voor de muurhagedis zijn de verschillende leefgebieden (ook Belvédèreberg) al met elkaar verbonden. De muurhagedis kan zich daarmee binnen een aaneengesloten en groter gebied verplaatsen en uitbreiden. Het laten vervallen van de stenige biotoop betekent dat drie reptielenpassages (tunnels) die hierbij waren voorzien ook niet aangelegd worden.

Staat van instandhouding muurhagedis

Muurhagedissen bewonen oude muren, steile, stenige zuidhellingen en rotswanden. De muurhagedis komt in het wild alleen voor in Maastricht en de soort is als zeer zeldzaam te beschouwen in Nederland. De soort is vanaf 1995 sterk in aantal toegenomen, waarschijnlijk mede dankzij het op deze soort afgestemde beheer van de muren in Maastricht en warmere zomers.

In 2007 wordt het aantal geschat op circa 345 volwassen exemplaren (bron: Basisrapport Rode lijst Amfibieën en Reptielen, Van Delft et al., 2007).

In 2009 wordt het aantal geschat op circa 825 exemplaren, waarvan ruim 50% volwassen (bron: figuur 5, Spikmans & Bosman, 2011b, Rapportage 'Reptielen in Maastricht voor de toekomst behouden. Naar duurzame metapopulaties binnen het stadsvernieuwingsgebied Belvédère', 2013).

De trend van de muurhagedis vertoont een matige toename en de laatste tien jaar een sterke toename (bron: Ravon, 2018).

Naar aanleiding van de zienswijze van Stichting RAVON en het overleg op 12 december 2019 tussen de Provincie en de gemeente Maastricht hebben wij op 20 januari 2020 een nadere onderbouwing ontvangen van de gemeente Maastricht over de staat van instandhouding van de muurhagedis. Uit het wijzigingsverzoek van 11 juli 2018 (ontvangen 12 juli 2018), het monitoringsonderzoek Belvédèregebied Maastricht van 26 oktober 2018, de terloops verrichte waarnemingen in 2018 en 2019 en de notitie duurzame staat van instandhouding Muurhagedis Maastricht van 3 december 2019 (ontvangen 20 januari 2020) blijkt dat de populatie van de muurhagedis anno 2018-2019 in Maastricht ruim boven de 1000 volwassen exemplaren ligt. Er zijn sinds 2014 ecologische verbindingzones gerealiseerd, nieuwe leefgebieden aangelegd en bestaande leefgebieden geoptimaliseerd. De muurhagedis kan zich hierdoor al binnen een aaneengesloten en groter gebied in Maastricht verplaatsen en uitbreiden.

Met het niet aanleggen van de stenige biotoop Steilrandpark en de drie reptielenpassages wordt dan ook geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van de muurhagedis in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Horen belanghebbenden

Wij zijn bij de beoordeling van het verzoek tot de conclusie gekomen dat er belanghebbenden zijn die het wijzigingsbesluit niet hebben aangevraagd en naar verwachting bedenkingen hebben tegen het deels wijzigen van voorschrift 41 en 45 in de ontheffing van 3 maart 2014, gewijzigd bij besluit van 19 april 2018.

In dat kader hebben wij op 13 juni 2019 Stichting RAVON in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen te geven over ons voornemen. Op 25 juni 2019 is door Stichting RAVON een schriftelijke zienswijze ingediend waarbij onderstaande punten zijn ingebracht.

Zienswijze 1

Maatregelen voor muurhagedis zijn in het algemeen eenvoudig realiseerbaar en dat geldt naar onze stellige overtuiging ook voor de onderhavige locatie.

Reactie GS

Wij delen de mening van belanghebbende niet voor wat betreft deze locatie en nemen het gestelde voor kennisgeving aan.

Zienswijze 2

Muurhagedis en hazelworm komen in Nederland en het aangrenzende buitenland veelvuldig samen voor. Inrichting en beheer voor muurhagedis hoeft absoluut niet te conflicteren met de habitateisen van de hazelworm, zoals bijvoorbeeld de heringerichte terreindelen langs het spoor in Maastricht laten zien. Muurhagedis is in verspreiding beperkt tot Maastricht, het belang van de soort is hier daarom groter dan dat van de hazelworm. Muurhagedis is (inter)nationaal strikter beschermd dan hazelworm middels de Wet natuurbescherming, Conventie van Bern, Habitatrichtlijn. De soort staat bovendien op de Nederlandse rode lijst van bedreigde reptielen, in tegenstelling tot de hazelworm. De soorten kunnen juridisch en beleidsmatig dan ook niet gelijkgesteld worden.

Reactie GS

De vraag welke soort beleidsmatig en juridisch prioriteit krijgt, hoeft hier niet gesteld te worden omdat de gunstige staat van instandhouding van de muurhagedis door de al uitgevoerde maatregelen niet in geding is. Ook als de stenige biotoop langs het Steilrandpark niet wordt aangelegd, blijft de trend positief inzake de staat van instandhouding. Dit maakt dat de maatregel voor het realiseren van een stenige biotoop langs het Steilrandpark proactief is. Een proactieve maatregel kan alleen worden opgelegd indien het belang van de maatregel opweegt tegen de belangen die zich daartegen verzetten, waaronder de belangen aan de zijde van de aanvrager. Ook de belangen van andere beschermde soorten, al dan niet Europeesrechtelijk of nationaal beschermd, moeten hierin worden meegenomen.

Zienswijze 3

Aan het beheer van leefgebied van beschermde soorten zijn altijd kosten verbonden, dat kan geen argument zijn om het leefgebied niet in te richten. Met een periodiek maai- en zaagbeheer kan opslag van struiken en bomen en ook een woekerende exoot beheerst worden.

Reactie GS

De kosten van beheer zijn in dit geval geen argument om de stenige biotoop Steilrandpark niet meer aan te leggen, maar kan wel worden meegenomen zoals in onze reactie op zienswijze 2 is uitgelegd. Er is sprake van nieuwe ontwikkelingen en gewijzigde inzichten. Het beoogde gebied kent een vochtige biotoop en schaduwrijk milieu en is daarmee niet optimaal geschikt als leefgebied voor de muurhagedis. Ook zijn er in het gebied andere beschermde soorten (vleermuizen, hazelworm en das) aanwezig, waarmee rekening moet worden gehouden.

Zienswijze 4

De EVZ voor muurhagedis is ook zonder veel boskap realiseerbaar. Het belang van leefgebied voor muurhagedis is groter.

Reactie GS

Het beoogde gebied kent een vochtige biotoop en schaduwrijk milieu. Dit zijn geen gunstige omstandigheden voor een duurzame vestiging van de muurhagedis in dit gebied. Door de maatregelen die tot nu toe zijn uitgevoerd voor de muurhagedis zijn de verschillende leefgebieden (ook Belvédèreberg) met elkaar verbonden. De muurhagedis kan zich daarmee ook nu al in een aaneengesloten gebied verplaatsen en uitbreiden.

Zienswijze 5

De invloed van kwel is beperkt en lokaal, grote delen van het traject zijn droger.

Reactie GS

Zoals aangegeven in onze reactie op zienswijze 4 kent het gebied een vochtige biotoop en schaduwrijk milieu. Dit zijn geen gunstige omstandigheden voor een duurzame vestiging van de muurhagedis. Door de maatregelen die tot nu toe zijn uitgevoerd voor de muurhagedis zijn de verschillende leefgebieden

(ook Belvédèreberg) met elkaar verbonden. De muurhagedis kan zich daarmee ook nu al in een aaneengesloten gebied verplaatsen en uitbreiden.

Zienswijze 6

Aanplant van deze bomenlaan is onderdeel van het project geweest en getuigt van een slechte planning.

Reactie GS

De aanplant van de betreffende bomenlaan is als voorschrift/maatregel opgenomen in de ontheffing van 3 maart 2014 om het doorsnijden van bestaande vliegroutes van vleermuizen in het plangebied te mitigeren en is daarmee ook een onderdeel van het oorspronkelijke plan.

Zienswijze 7

De EVZ is inpasbaar zonder veel boskap. Amfibieën en de das maken ook gebruik van open tot halfopen terrein.

Reactie GS

Het kappen van (een deel van het) bos betekent dat bestaand leefgebied van o.a. de hazelworm en das wordt vernield. Het betreffende gebied kent een vochtige biotoop en schaduwrijk milieu. Dit zijn geen gunstige omstandigheden voor een duurzame vestiging van de muurhagedis in dit gebied. Door de maatregelen die tot nu toe zijn uitgevoerd voor reptielen en amfibieën zijn de verschillende bekende leefgebieden (ook Belvédèreberg) al met elkaar verbonden. De muurhagedis kan zich daarmee ook nu al in een aaneengesloten gebied verplaatsen en uitbreiden.

Zienswijze 8

De mate waarin de leefgebieden verbonden zijn, is beduidend minder zonder de EVZ. Vergelijk een lang lint van leefgebieden met een cirkel van leefgebieden.

Reactie GS

De stenige biotoop (EVZ) Steilrandpark is in het oorspronkelijke plan opgenomen als een 'tweede' verbinding met het leefgebied Belvédèreberg. De verbinding langs het Steilrandpark naar de Belvédèreberg komt op basis van nieuwe ontwikkelingen en inzichten te vervallen. Echter door de maatregelen die zijn uitgevoerd zijn de verschillende leefgebieden al met elkaar verbonden. Er is al een verbinding naar de Belvédèreberg vanuit de Lage Fronten langs het spoor.

Zienswijze 9

In de huidige staat is er geen sprake van een gunstige staat van instandhouding. De aangehaalde positieve trend van de soort is weliswaar bemoedigend, maar kan niet beschouwd worden als een afdoende argument dat de gunstige staat van instandhouding hiermee bereikt zal worden.

Reactie GS

De trend van de muurhagedis vertoont een matige toename en de laatste tien jaar een sterke toename (bron: Ravon, 2018).

Echter uit het wijzigingsverzoek van 11 juli 2018 (ontvangen 12 juli 2018), het monitoringsonderzoek Belvédèregebied Maastricht van 26 oktober 2018, de terloops verrichte waarnemingen in 2018 en 2019 en de notitie duurzame staat van instandhouding Muurhagedis Maastricht van 3 december 2019 blijkt ook dat de populatie van de muurhagedis anno 2018-2019 in Maastricht ruim boven de 1000 volwassen exemplaren ligt.

Met het niet aanleggen van de stenige biotoop (EVZ) langs het Steilrandpark wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van de muurhagedis in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan en dat is de reden dat wij kunnen instemmen met dit verzoek.

Conclusie

Gezien bovenstaande overwegingen achten wij het redelijk en acceptabel in te stemmen met het verzoek om voorschrift 41 en 45 in de ontheffing deels te wijzigen en de stenige biotoop Steilrandpark en drie faunapassages voor de muurhagedis te laten vervallen.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in dit besluit:

1. dat de aan de ontheffing van 3 maart 2014, gewijzigd bij besluit van 19 april 2018, verbonden voorschriften 41 en 45 deels worden gewijzigd;
2. dat de stenige biotoop Steilrandpark en drie faunapassages (Steilrand Noord en Zuid, Belvédèreberg ZW-Belvédèrelaan en Belvédèreberg Z-Belvédèrelaan) voor de muurhagedis komen te vervallen;
3. dat voor het overige de ontheffing van 3 maart 2014, gewijzigd bij besluit van 19 april 2018, onverminderd van toepassing blijft;
4. dat het verzoek ontvangen op 12 juli 2018, aangevuld op 20 januari 2020, deel uitmaken van dit besluit, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Als uw bezwaar is gericht tegen een besluit van Gedeputeerde Staten, is naast het indienen van uw bezwaarschrift per post ook de elektronische weg opengesteld. U dient dan gebruik te maken van een daartoe ontwikkeld webformulier. Aan het webformulier is een DigiD-module (voor particulieren) dan wel eHerkenning-module (voor ondernemers en organisaties, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel) gekoppeld zodat u het bezwaarschrift digitaal kunt ondertekenen.

De webformulieren zijn geplaatst op de website van de Provincie Limburg en te raadplegen via www.limburg.nl/loket/producten-diensten/@606/bezwaar-beslissing onder 'Hoe dient u uw bezwaar in?'.

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Sector Bestuursrecht, Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na toezending of uitreiking aan de belanghebbenden tot wie het besluit is gericht, onder wie begrepen de aanvrager.

Indien de voorzieningenrechter positief beslist op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb, wordt de werking van het onderhavige besluit geschorst.

Contact

Indien u vragen heeft over dit besluit kunt u contact opnemen met mevrouw S. Bomhof, e-mail sjm.bomhof@prvlimburg.nl of telefonisch via +31 (0)43 389 99 99.

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:
Stichting RAVON, Postbus 1413, 6501 BK Nijmegen

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,
o.i.

C.B.H.P. Deben-Erens
clustermanager Vergunningen, Toezicht en Handhaving
Team Vergunningen